

ISLAMSKA UMJETNOST

karakteristike vremena

- prodor Arapa u Europu, donose novu monoteističku religiju, **ISLAM**
- Arapi zauzimaju cijeli poluotok (Arapski poluotok), tijekom 7. i 8. st. zauzimaju cijelu sjevernu Afriku, i preko Gibraltara prelaze u Europu, osvajaju veći dio Pirinejskog poluotoka kojeg su naselili i zadržali se do druge pol. 15. st. (osvajanje Granade 1492. g.)
- Muhamed je prorok, poslanik Božji, rođen u Meki; 622. g. seli iz Meke u Medinu (**hidžra**)
- Muslimani priznaju i Bibliju, tj. Stari zavjet, kao svetu knjigu
- Muslimanska sveta knjiga zove se **Kuraan**, a muslimani se mole u džamijama ili mošejama
- na čelu arapske države nalazi se **kalif** (vlada kalifatom)

Arapci su dali za znanstveni, kulturni i umjetnički doprinos razvoju Europe:

- arapske brojke
- razvoj matematike
- razvoj fizike (optike) i astronomije
- razvoj kemije i medicine
- prepisuju antičke tekstove i tako spašavaju od zaborava antičku znanost i filozofiju

ISLAM - ARHITEKTURA

sakralne građevine:

- **džamije ili mošeje** – mjesta zajedničkih molitava
- **medrese** – škole religioznosti, vjerska učilišta

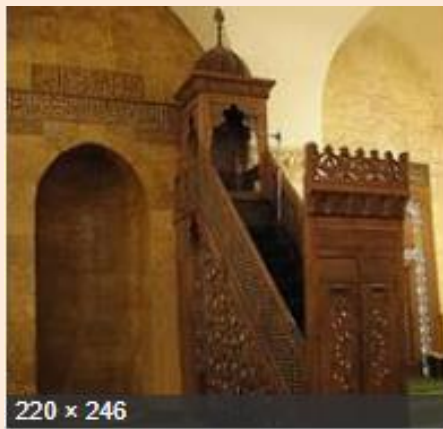
svjetovne građevine:

- **palače**
- **karavan – saraji** (odmorišta uz putove karavana)

osim ovih vrsta građevina važni su i **mauzoleji**

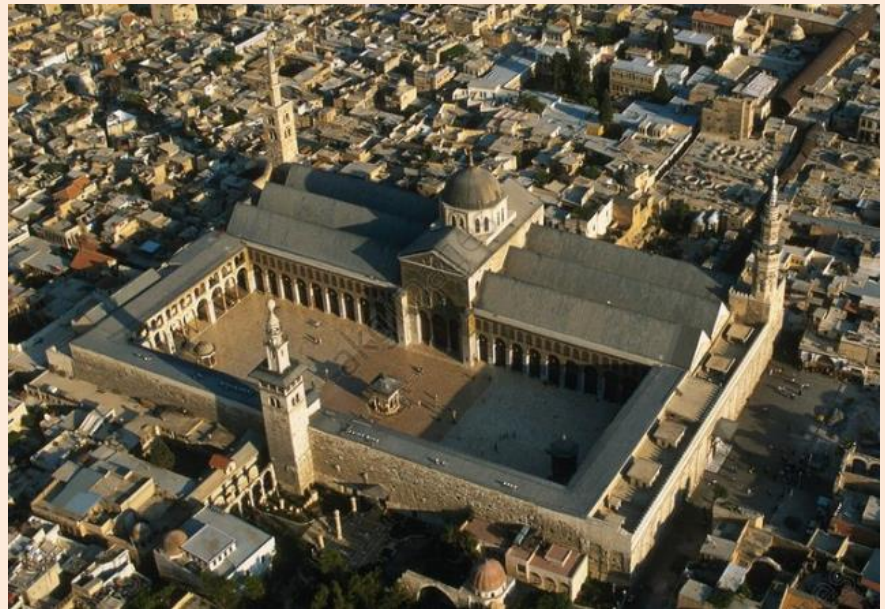
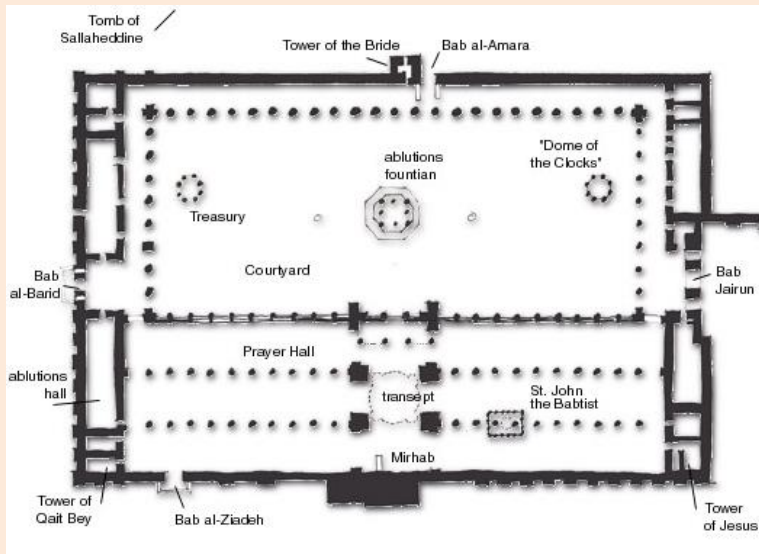
primjeri džamija

- 1) u početku se koriste postojeće građevine, ali se mijenja mjesto obreda, **mihrab** – udubina u zidu slično kršćanskoj apsidi, koji se uvijek nalazi u smjeru Meke

II) prve džamije – zidom ogradena dvorišta pravokutnog oblika, okružena trijemovima **minaret** – toranj s čijeg „balkona” mujezin poziva muslimane na molitvu (5 puta dnevno)

VELIKA DŽAMIJA U DAMASKU, Sirija, 8. st.

III) tip džamije kao centralne građevine s kupolom (takav tip se gradi uglavnom u Aziji)

OMAROVA DŽAMIJA (KUPOLA NA STIJENI), Jeruzalem, Izrael, 7. st.

- Poligonalan tlocrt
- Nema minarete
- Dominira pozlaćena kupola, a na pročeljima ukrasi od glazirane keramike, tirkizne boje
- Građena na stijeni, koja je u sredini tlocrta, a smatra se da je to mjesto Abrahamove žrtve, ali i Muhamedova uznesenja na nebo

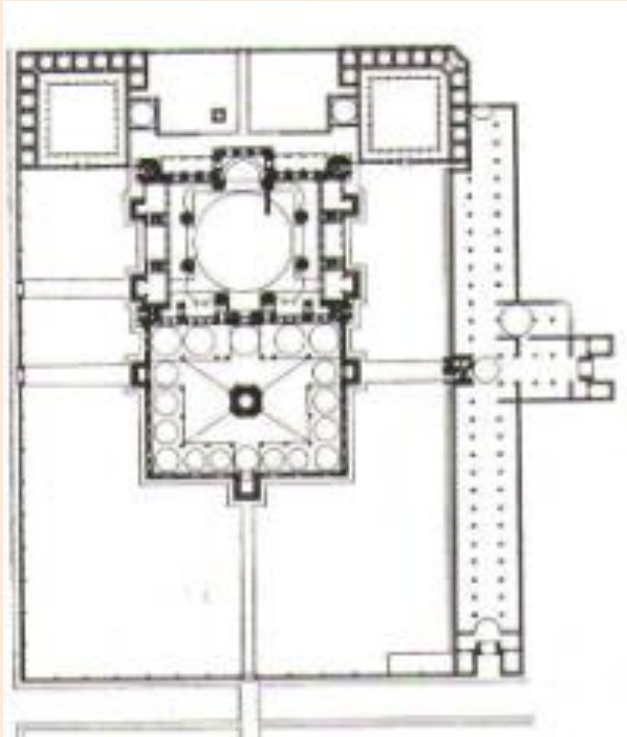

Džamija Selima II, Turska, 16.st.,
arh. **Sinan** – značajan graditelj za vrijeme turske vlasti

Izgrađena na uzvisini
iznad grada, centralna
građevina s kupolom,
vidljiv bizantski
utjecaj, naročito
utjecaj crkve sv. Sofije

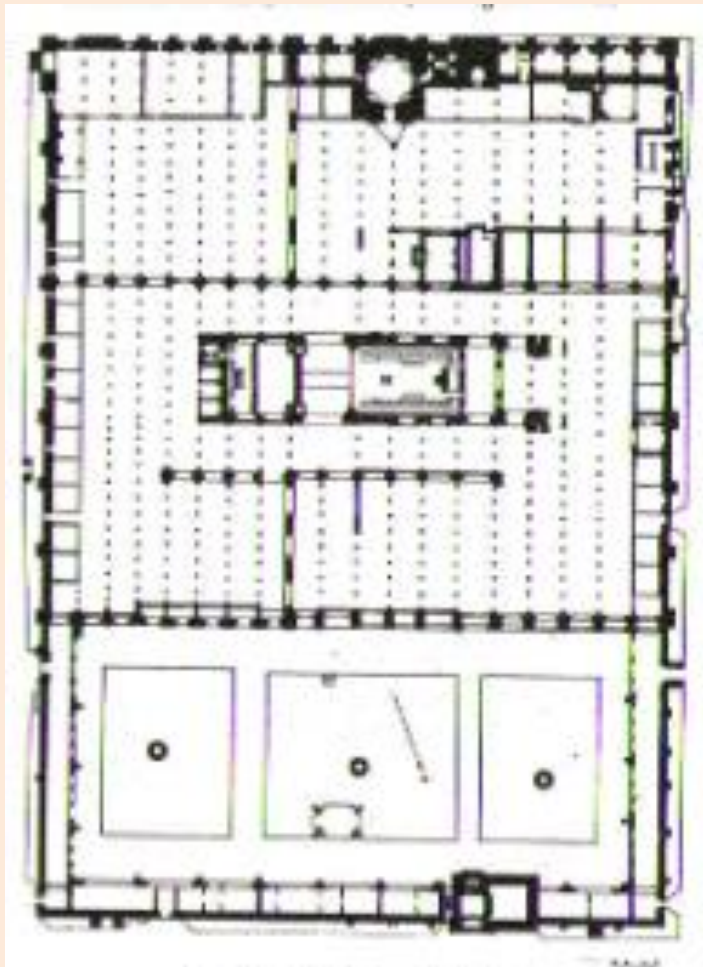
IV) tip džamije pravokutnog tlocrta s velikim brojem stupova u unutrašnjosti (karakterističan za sjev. Afriku i Pirinejski poluotok)

VELIKA DŽAMIJA U CORDOBI (La Mezquita), Cordoba, Španjolska, 10. st.

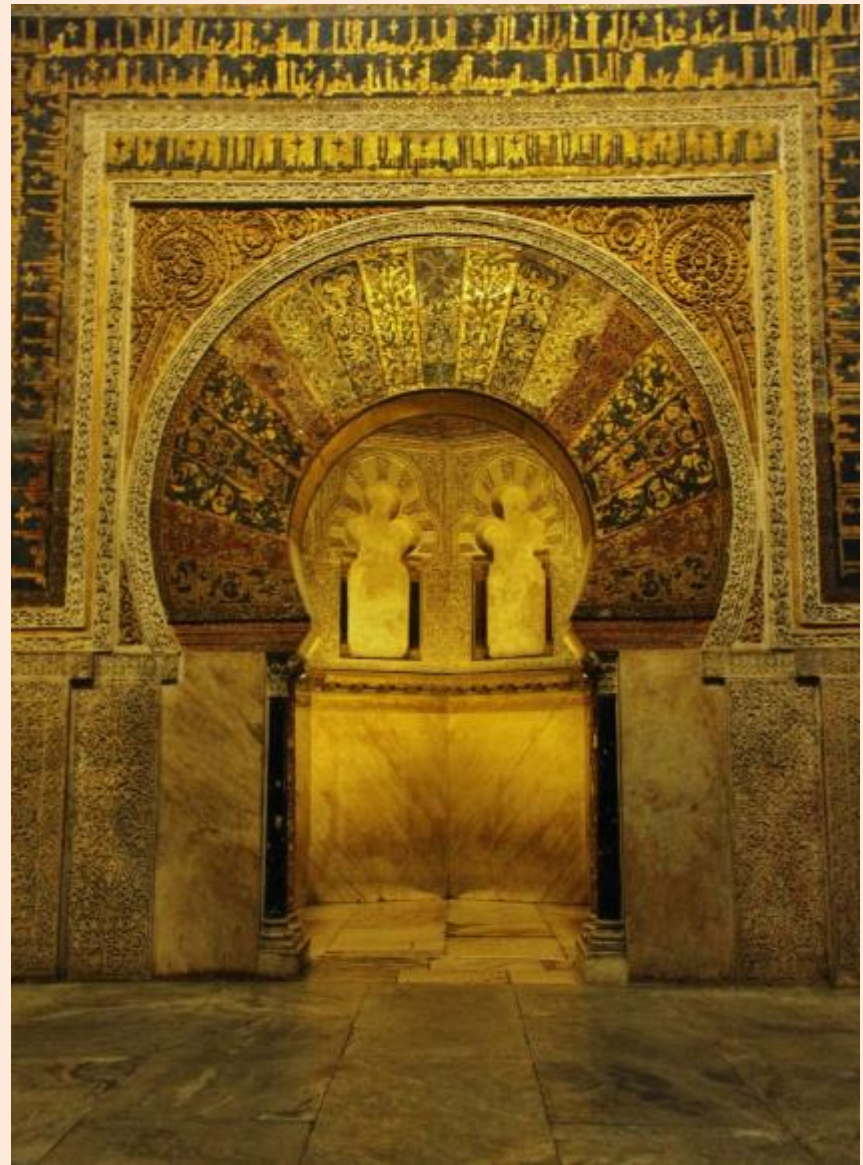
- primjer džamije u Europi, maurska arhitektura
- velika površina
- dvorana za molitvu ima velik broj brodova, s preko 1000 stupova, koji su međusobno povezani dvostrukim potkovastim lukovima, izvedeni su u kombinaciji crvene opeke i bijelog kamena – to postaje karakteristika maorske arhitekture - takva unutrašnjost ostavlja dojam beskonačnog prostora
- dvorana je u vezi sa zatvorenim dvorištem
- danas – katedrala španjolske biskupije

La Mezquita, Cordoba

- Große Moschee, Cordoba,

- unutrašnjost ukrašena **arabeskama** (naziv koji označava arapski, islamski ornament, sastavljen od geometrijskih linija i stiliziranih biljnih motiva, isprepletenih u najrazličitijim varijacijama, često kombiniran sa izrekama iz Kur'ana)
- nema slika i kipova jer je to u islamu strogo zabranjeno
- karakteristični lukovi:
 - šiljasti, potkovasti, trolisni, polukružni

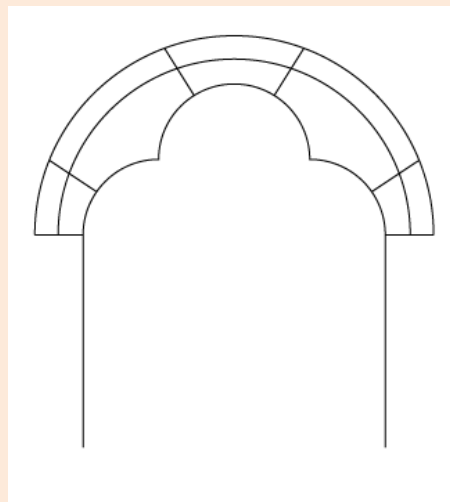
potkovasti luk

šiljasti luk

polukružni luk

trolisni luk

PALAČA

- **primjer** svjetovne građevine - palača

ALHAMBRA (arapski: Kelat al-hamra = Crveni grad),
Granada, Španjolska, 15. st.

- izvana izgleda kao golema tvrđava svijetlih zidova od pečene crvene opeke, unutrašnjost je raskošna palača preobilno ukrašenih prostorija, dvorišta i svećanih vrtova, a izvedena je u čudesno nepravilnom stilu muslimanskih palača
- vrtovi s bazenima i česmama i trijemovi pokazuju jednu od važnih karakteristike islamske arhitekture, zaštitu od sunca i prisutnost vode

primjer mauzoleja, svečane grobnice
stila koji kombinira elemente perzijskih, indijskih i islamskih
arhitektonskih stilova

TAJ MAHAL, Agra, Indija, 16.st.

